

Bättre resultat med ökad involvering

Med större känsla av delat ägarskap ökar också engagemanget och ansträngningarna hos fler för att nå målen med den gemensamma jordbrukspolitiken. Därför är vi noga med att medlemsstaterna involverar ett brett spektra av intressenter i förberedelserna av de strategiska planerna. Så inledde Jose Manuel Hernandez Luque från DG Agri workshopen om involvering och partnerskap principer. Workshopen riktade sig till förvaltningsmyndigheter och intresseorganisation.

Den genomfördes den 22 okt i Bryssel och organiserades av det Europeiska Landsbygdsnätverket. Syftet var att dela erfarenheter och utveckla arbetssätt för hur olika intresseorganisationer kan involveras i Övervakningskommittéer och i arbetet med att utforma nationella strategiska planer. Från Sverige deltog Guillaume Plathner från Näringsdepartementet och Maria Gustafsson från Landsbygdsnätverkets kansli. Ett flertal medlemsstater var närvarande.

Engagerade Övervakningskommittéer

De ca 60 deltagarna lyfte lärdomar från nuvarande programperiod och idéer inför framtiden. De handlade dels om förhållningssätt och metoder i övervakningskommittéer för att skapa tillit och medskapande med ansvar för helheten, dels om mer formella rutiner som ger förutsättningar för olika intresseorganisationer och myndigheter att delta på likvärdiga villkor. Studiebesök, gemensamma inläsningspass, middagar, fördjupade diskussioner med evidensbaserad fakta som utgångspunkt var några av tipsen som deltagarna delade med sig av. Många av deltagarna underströk vikten av att skapa tillfällen för informella samtal mellan ÖK-ledamöterna men det gavs också exempel på hur övervakningskommittéerna kan göras mer publika. Den italienska regionen Kalabrien har valt att livesända ett av sina kommittémöten via Facebook med ca 1000 visningar som resultat. Ett annat medskick var att fokusera diskussionerna i Övervakningskommittéer på konkreta resultat och hur de bidrar till målen. För att öka förståelsen för mötenas innehåll kan en oberoende utvärderar bjudas in som hjälper deltagarna att ställa frågor och förstå innehållet. Det framfördes också synpunkter om att kommittéledamöterna redan från start bör utbildas i sin roll som "övervakare" med ansvar för helheten och att följa måluppfyllelsen snarare än att bevaka sina särintressen.

Deltagarna vittnade om variationer på hur Övervakningskommittéerna är sammansatta och hur ofta de möts. Ett antal medlemsstater har mindre beslutande kommittéer i kombination med en större rådgivande grupp.

Övervakningskommitténs roll kommer att stärkas i den nya genomförandemodellen och de ska vara på plats redan innan de strategiska planerna godkänns av Kommissionen eftersom de ska ha haft möjlighet att yttra sig över planen innan den skickas till Bryssel för godkännande. En utmaning i den kommande perioden kan bli att övervakningskommittén ska yttra sig om de årliga resultatrapporterna samtidigt som medlemsstaterna kommer att ha kortare tid på sig att färdigställa dessa i förhållande till dagens årsrapporter.

Nu deltar många för att designa Strategiska planer

Nu pågår ett intensivt arbete med att ta fram strategiska planer. Flera medlemsstater är klara med sina SWOT-analyser och håller på med behovsanalyserna. Deltagarna vittnade om att det finns olika metoder för att involvera en bredd av intressen och expertis i processen med att utforma de strategiska planerna. Den svenska modellen som bygger på att ha konsultativa möten genom regeringens sakråd har fördelen att olika aktörer kommer samman och kan diskutera planen utifrån alla tre övergripande mål och de nio prioriteringarna i kommande programperiod. Det skapar

förutsättningar för en bättre förståelse för helheten. Andra länder konsulterar olika grupper av intressenter för att diskutera enskilda prioriteringar. Det möjliggör för att ha fler experter involverade och fånga regionala och lokala förutsättningar. En del kombinerar fysiska möten med en mer öppen publik konsultation genom enkäter som går att besvara via förvaltningsmyndigheternas webbplatser.

Generellt ansåg mötesdeltagarna att det var viktigt att de intressenter som deltog i förberedelsearbetet med de strategiska planerna fick en realistisk bild av sitt inflytande och att diskussionerna lades upp så att innehållet i politiken diskuterades snarare än budgetaspekterna.

Några av deltagarna pekade på att det framöver finns en större risk för att vissa landsbygdsbehov ramlar mellan de olika EU-fondernas ansvarsområden till följd av mindre budgetar i respektive fond som ger mer fokus på fondernas kärnverksamhet. Men både jordbruket och övrig landsbygdsutveckling behöver en kombination av EUs verktyg och dess intresseorganisationer behöver därför kunna vara med och diskutera möjligheter till synergieffekter mellan de olika fonderna. Därför behövs fondövergripande diskussioner med intresseorganisationer involverade på både EU- och nationell nivå.

Under eftermiddagen deltog några representanter från intresseorganisationerna. Från deras sida framfördes att det kunde finnas svårigheter för många intressenter att påverka eftersom deadlines var korta och underlagen omfattande samtidigt som de hade begränsade resurser till sitt förfogande. Någon framhöll att arbetsgrupper kring speciella teman kunde avhjälpa några av dessa problem. En annan framhöll att det också kunde vara nödvändigt att utbilda intressenterna i det fall det fanns kunskapsluckor.

Liksom DG-Agri nu använder det Europeiska Landsbygdsnätverket för att ta till vara olika intressenters erfarenheter inför kommande programperiod, används de nationella landsbygdsnätverken för att förstärka dialogen i utformningen av nationella strategiska planer. I Sverige sker det bland annat genom att Näringsdepartementet följer upp diskussionerna vid de senaste sakråden genom en workshop den 13 nov på årets nätverksträff. Vid det tillfället blir det en dialog med deltagarna om hur vi kan nå de livsmedelsstrategiska och landsbygdspolitiska målen med olika EU-vertyg och fonder.